

דבר הטיליגנט

אתמול בלילה ישנתי לי בשקט, ופיתר אום, רעידת אדמה סביבי. לא ידעתי לאי זה עולם אני מתעורר, קפצתי כמו ג'ולה משוגעת מקצה לקצה, וצעקתי שיפסיקו, כדי שהדירה שלי תתיצב. אף אחד לא שמע אותי בכלל. לקחתי מטאטא, ודפקתי ב־תיקרה. שקט שיהיה שם, צעקתי, אבל אמה שלי צרחה באתו זמן יותר חזק — והמטאטא שלי קטן בשביל סרה כזאת גדולה — אז עוד פעם לא שמעו אותי. שמעתי סביב קולות צווחה וגעיה של המון אנשים, ואמא שלי התעוותה: „אוי, אוי לא יכולה יותר! אוי, אוי לא יכולה יותר! אמיל! את זה אני רושמת!“ בין כה וכה התעוררתי, ואני מוכרח לספר לכם בדיוק למה חמורים מעוררים בן־אדם שעובד כליכך קשה בגדול.

לרופא טרי אחד נכנסה עקרת־בית שממונת וביתית. „תראה“, סיפרה, „יש לי חמישה ילדים, הכל בסדר עם בעלי, אבל בכסס אני לא מרגישה כלום ואני לא יודעת מה לעשות.“

הרופא החדש, עוד מלא במרץ המיץ צוע, הסביר לה שזה עניין של פוויציות. לא כל פוויציה מתאימה לכל אחד, ולכן כדאי היה שהוא, הרופא, יעשה איתה כמה פוויציות. כאשר יגיעו לפוויציה הנכונה, שה, וגלגלי מוחו מתפוצצים ב־גיל, היא תרוץ הביתה מייד ותציע לבעלה את הסידור והכל יבוא על מקומו בשלום. „מה פתאום!“ נרעשה הגברת, „יש לי חמישה ילדים ואני עוד יכולה להיכנס להריון! זה מסוכן דוקטור, אני לא מס־מאד על העניין.“

שתמש בפרורבטיב, הציע לה, וכל פרצופו זימה. „אם ככה“, חייכה מאוזן לאוזן, „אז אני מסכימה.“

עלה עליה הדוקטור והתחיל לעבוד. שיפ־שף שפישף, עבד עבד, והיא — נאדה. שוכבת כמו פגר ולא מרגישה כלום. אחרי שעתים של עבודה מאומצת מכל הכיוון גם, כבר קילל הדוקטור את הרגע שהדבר כלל עלה על דעתו. סחוט, מרוט, נטול כל לשד, המשיך הלה לעבוד, מכוכ האי־נצחיה. לפתע התרחבו נחירי האשה ב־פראות, תפסה את הדוקטור, והתחילה לנער לו את הכתף. „דוקטור! דוקטור!“ צע־קה, „אני מרגישה משהו!“ „כן!“ פלט הוא בשארית כוחותיו. „מה?“

„אוי, אני מרגישה“, ריחבה את נחיריה עוד יותר, „ריח של גומי שרוף.“

טעם החיים איך לכיף על שבעים לירות

לכל המשוגעים אשר טעם הענבים בוער בדמיונם למרות החורף — הרניג לבשר שיש, יש עם מה לכבות את השריפה. יש ענבים! שחורים, גדולים, עסיסיים, מ־שג־עים. תמורת שבעים לירות סימליות לקילו, ימכור לכם הירקן שנמצא בכר־יהודה, בקטע הרחוב שבין שדרות קק"ל וגורדון, שקית מלאה. זה, לפי מיטב הבנתי הבן־אדם היחידי בעיר שאיכפת לו מהמסור געים. הוא גם דופק מחירים — אבל משוגעים, כידוע, משל־מים טוב.

זה יופי הענבים האלה. כל ענב קשה, מוצק, ועושה פיצוץ אדיר. אם הבן/בת זוג הצמוד רגיש לרעשי לוואי של תפוחים המכורסמים לו באמצע הלילה באוזן, חכו לראות את התגובות לאכילת הענבים האלה. ריסוק כל גרגר בין השיניים משמיע רעש של ביקוע אבטיח ממוצע. שבעים לירות זה פחות משני כרטיסים לקולנוע מינוס דרי"ח החנייה, ולשני אנשים המבינים עניין — חפלה הרבה יותר עצומה. הענבים הללו, הם התחלה והדרת ליליה גדול. מתור חכם יכול להביא את זה, במקום, כמו כרגיל, שום דבר. הכרת התודה שתורעף עליו — סמוך על סמוך שתהיה משהו גוטה — כיאות לסנטה קלאוס. המקריץ ענבים ככה סתם — כשהכי הכי אין.

בישולים האורז הסיני הכי טוב בעולם

המים בורחים מהסיר בקצב שונה, והאורז יצא קשה. להשאיר את האורז הזה שהתי בשל באופן עצמאי, בלי לדאוג לו, כעשר דקות — כך על כל פנים יצא לי לפי הטיימר, עד שנהיה מוכן. מכבים את האש, פותחים את המיכסה, מערבבים רגע. יוצא ענן אדים ראשון, וסוגרים חזרה את הסיר. לא פותחים בעד כל הון שבעולם עוד עשר דקות לפחות.

כעת לוקחים מחבת תפלון גדול, שופ־כים לתוכו ארבע כפות שמן, מניחים על הכיריים. אני מתעקשת על תפלון למרות השמן, כדי שהעסק לא יידבק וכל הטעי־מים ישארו לנו לאורז. לוקחים את 200 גרם פרוסות השינקן ועל לוח עץ, חותכים אותן ברצועות לאורך ולרוחב, כך שיווצ־רו מן מישבצות של ס"מ על ס"מ. המיר־שמן אומר מאהיים גרם, אבל כיוון שאין בשלן שלא יקפל בבולמוס לפחות פרוסה אחת־שתיים ארבע־חמש ישר לגרון, אמר־תי לקנות עוד איזה חמישים גרם ספאר־בחבילה שנייה, כדי שיהיה מאיפה להחזיר, אמרתי. צדקתי. זהו, שמים את הריבועים, מרפדים בהם את כל המחבת, שהשמן מחכה בו. ומטגנים. זה מוכן כאשר ריבועי השו־מן של השינקן נמסים מעט, מתקערים עם בטן זעירה, מאבדים את הצבע הלבן הר־אטום, וחלקם משחים מעט. לא יותר מזה, לא לשוף את כולם. עם כף רגילה מאוזן אים את הריבועים, ושמים אותם בלי השמן, בסיר. משתדלים להרים אותם בלי השמן, שחלקו הגדול צריך להישאר במחבת, כדי לקבל את הפסו־ר הבא.

כלום. יש רק אורז — ומירוץ קדחתי עם הזמן להספיק לבלוע כמה שיותר לפני שי־השני העומד על ראשו לא מתאפק, תור־פס לו בעור הצוואר, ובטלטה גדולה וקדחתנית מסביר לו את אשר עם ליבו. מה יש פה לתאר, תפסתם את הפרינציפ. אז זהו. אפשר להתחיל.

ראשית, מצטיידים אצל הקצב ב־200 גרם שינקן מעושן חתוך לפרוסות דקות. אחר־כך מבקשים ממנו לשים באריוה נפרדת עוד איזה חמישים־מאה גרם. אחר־כך הול־כים למכולת וקונים שקית גרגרי אפונה סנפרוסט, שקית אורז מאורך ויפה, לא פלא! לא פלאי אש שום פנים ואופן. ביצים, סלם צריך, ושמן אף צריך. עכשיו יש לנו את כל הדרוש. באים הביתה, לוקחים סיר־צ'יק בינוני קטן, ושמים בפנים שלוש כפות יפות שמן. נוטלים כוס ריקה ויבשה של לבניה, ומלאים אותה אורז עד ענ קו הפס החלק, כסנטימטר לפני שפת הכוס. זה יוצא 350 גרם אורז.

מעכשיו, כשנדבר על כוס, שיהיה ברור ש"כוס" זה רק עד הפס החלק של הלבניה, כדי שהאורז יצא יפהפה. צריך להקפיד על יחס הכמויות בצורה קשוחה. יש לנו בסיר־צ'יק שלוש כפות שמן וכוס אורז. לא שטוף, כדי לא לקלקל את יחס המים. מי שחמור ומאד מתעקש, יכול לברור את האורז, אבל לא לשטוף אותו. העסק בין כה עובר הרתחה, וכל המיקרובים ימותו באחריות. מוסיפים עוד כוס וחצי מי ברו. ("כוס" סופרים רק עד הפס). שופכים לסיר. מערבבים הכל בעזרת כף, ומושי־בים במיכסה פתוח על הלהבה הגדולה שעל הכיריים.

כאשר המים נתחילים לרתוח בכל קוטר הסיר ולא רק דונם פה ודונם שם — סוגרים את המיכסה, ועוברים דירה לצופ־צ'יק הכי קטן שעל הכיריים. אותו מנמי־כים לאש קטנה. בקשר למיכסה הסיר, אם יש בו חור למיילוט האדים, נא לסתום אותו היטב היטב עם פיסת עיתון ממועך אחרת

קודם כל, את האורז הסיני המטריף הזה, אין להשיג בשום מיסעדה סינית כאן בארץ, מסיבה פשוטה. הצ'יקניות הללו, שוברות יום יום את השיא של עצמן — איך יבשלו יותר בול, וימכרו יותר ביר־קר. בחיים אין למצוא טבח סיני שפוי שית־קע באורז המוגש ללקוחות — כזה שפע־בובוני של פרודוקטים טובים — וזה בדיוק מה שעושה כאן את כל העסק. מי שייצמד אל הוראות ההכנה הפשוטות והמדויקות — מובטח לו באופן חגיגי אורז לא נור־מלי. אחד אחד יפהפה, וטעים כמו באג־דוה. הכמות המתקבלת ממירשם של רגיל זה, היא שלוש מנות יפות — וזאת, בתנאי, שעד שעת הארוחה מנהלים מ־רה אישית לוחצת על הסיר, בקלות בקלות יכול חזיר מישפחתי אחד לסבור שזאת מנה אחת, ולרדת עליה כסח.

זהו אחד המאכלים הטעימים באופן בסי־סי ממש. צריך פעם לאמת זאת עם כמה מהחברים הזונים שלנו שמתיים עלי באופן אינטנסיבי עד רגע גילוי הסיר. מרגע זה ואילך — אין אני — אין עולם — אין

עם לילד שהוא זוכה בהערכה רבה מכו־לם, הוא נהנה מכבוד וחובה, לכן, את בכלל לא מבינה למה לו מאבקי הכוח המטופשים האלה. הוא לא זקוק להם. זה רק לחלשים. מי שיש לו כוח — לא צריך להוכיח אותו. מי שיש לו שיער שחור, לא מוכיח זאת. הן כולם רואים, ובטח בטח לא בצורה כליכך שלילית ומיותרת, ש־תקלקל את כל ההערכה העצומה — כאן להעוות את הרצפון בצורה רב משמיעת — שזכה בה עד היום. להתפלא בכנות, ולא בטון מצווה המעורר כליכך התנגדות. זאת גם ההזדמנות ללמד את הקטן את אמת החיים הגדולה, שאף פעם זה לא "מה". זה תמיד "האיין". חשיבות עצמית אינה דבר רע. צורת הביטוי שלה היא הצובעת אותה בשחור או בלבן.

לא לעשות את הטעות הפטאלית, ולג־מור את העסק בחזרה רגילה לבס מצווה — ועכשיו יללה באסטה! ישר לבית־הספר! חס וחלילה. יש להתרחק, ולשדר לילד חור־סר לחץ בוטה, בו ובהחלטו הנבונה — מוחלט. הילד זקוק לפסק זמן הפעוט הזה, כדי להפגין שזו הייתה החלטה שלו ללכת לבית־ספר, ולא עוד אונס בוקר מוכר. מכאן ואילך יש להתייחס אליו כרגיל כרגיל, כאילו התכוון באמת ללכת לבית־ספר. אם משהו לא דפק, לא הצ'יפצ'יק אשם. הבי־טחון העצמי שלך בהצלחת העסק, והאמון שהצלחת לשותל בו, היו החוליה החלשה בסיפור.

כל העניין הוא ברוח שמאחרי הדברים. מילים הן שפה דלה ומטעה באופן איום. מוטב לפתח את ההרגשה הפנימית. זו — מרגע שתושג — הפלא ופלא. תמצא דרכה החוצה בדיוק מפחד. אני גמרת.

איך יקרותי

בני בן השמונה תלמיד טוב, מעורה ה־טב בחברה, ולמרות זאת באחרונה התי־חיל לעשות סצנות ולסרב ללכת לבית־ספר. אני מפעילה סמכות, והבוקר נגמר בצרחות חרידות ומריטת עצבים. מה לעשות?

טוב, אם הקטינא תלמיד טוב, ואין לו בעיות חברתיות — אין פשוט מהעסק הזה. כל הרפואה תתקד במה לא לעשות. לא לשלוח אותו בזכותה אדירה לכיתה, למרות ההקלה הרב משמיעת על מערכת העצבים שלך. לא לצרחה, לא להפעיל סמ־כות, אלא שכל ישר. מי אמר שלקטנים אין אגו טריפ? הקטן עורך ניסוי שר־רים, בורדק בתעוזה את מיקומו הטופר־גרפי בעולם. זה קיזי ברור. במקום להי־בהל מה יהיה על לימודי הדוקטורט שלו, אם כבר נביל כזה הוא מתחיל לפקשש — יש לגשת אליו — בלי כעס לגמרי, בלי אגו טריפ נגדי. להביט לו ישר בעיניים — והכי חשוב — להתכוון בכנות לכל מילה. אוסקר מקבלים בחוליבור, לעולם לא אצל קטנטנים המרגישים על כל מעטפתם הזעי־רה כל זיוף.

ובכן, אחרי שמאבחנו נכון את העסק, ומכירים בלגיטימיות בעיית הנפח הנתפס בעולם, אפילו כשזה מטריץ צ'יפצ'יק קטן כזה, נותנים לו מלוא חופניים מהמיצרך האמיתי שלו הוא זקוק — דהיינו, הכרה בכבודו העצמי, ופניה אליו כאל שווה. התמלאי איזה אפקט מרשים מחוללת ניי־מת קול שלא תהיה מתפנקת, דבילית, מתי־הנפת, או הורית. בקול ענייני וכן מודיי

האיש שעזב

את הצבא מאונס

חברתי ברוריה, היא סגן הרמטכ"ל בכל הנוגע למה שקורה בעהלינו למעלה, בעניינים המעניינים נורא.

„אתם יודעים מה קרה ליומי?!“ שאלה אותנו אתמול ברוריה בקול בחול־השמור בדרך־כלל למיקוי יוסיטר בלבד.

מה קרה, מה קרה, שאלנו בבחלה. — „אל תישאלו!“ הודיעה. — „האיש נפל במילוי מקידתו.“